

Κ-οινο-γία: Η απόσταξη τσίπουρου και η παραγωγή ως κοινωνικό γεγονός

Επισκέψιμο κτήριο αγροτικού συνεταιρισμού και κατάρτιση μικρών παραγωγών στο Μαυρονόρος Γρεβενών

Θεοχαρίδου Νικολέτα

Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Πανεπιστημίου Θεσσαλίας Σεπτέμβριος 2023

Κ-οινο-νία: Η απόσταση τσίπουρου και η παραγωγή ως κοινωνικό γεγονός

Επισκέψιμο κτήριο αγροτικού συνεταιρισμού και κατάρτισης μικρών παραγωγών στο Μαυρονόρος Γρεβενών

Φοιτήτρια: Νικολέτα Θεοχαρίδου

Επιβλ. Καθηγητής: Fabiano Micocci

Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Σεπτέμβριος 2023

Ευχαριστίες

Ευχαριστώ πολύ τον επιβλέποντα καθηγητή F. Micocci για την εμπιστοσύνη, τις συμβουλές και την καθοδήγησή του στην ολοκλήρωση της παρούσας διπλωματικής εργασίας. Η συμβολή του ήταν καθοριστική για την εκπόνησή της. Ευχαριστώ επίσης τη γιαγιά μου για τις πολύτιμες πληροφορίες της και την οικογένειά μου για την υπομονή τους.

Περιεχόμενα

Περίληψη	.6
Abstract.	.7
Το Τσίπουρο	.8
Το Μαυρονόρος	11
Η Περιοχή Μελέτης	16
Τα Κτήρια του Σχολικού	.18
Η Αγία Κυριακή	20
Το Παλιό Σχολείο	22
Οι Παρεμβάσεις στην Περιοχή	24
Το κτήριο του Αγροτικού Συνεταιρισμού	27
Concept.	28
Σχεδια.	29
Μακέτες	41
Βιβλιογραφία	43

Περίληψη

Η παρούσα Διπλωματική εργασία αφορά τη διαμόρφωση των εγκαταστάσεων για τη στέγαση του αγροτικού συνεταιρισμού ενός ιστορικού χωριού της Δυτικής Μακεδονίας, το Μαυρονόρος, το οποίο βρίσκεται 13 χιλιόμετρα από την πόλη των Γρεβενών. Το κεντρικό αντικείμενο της μελέτης και του κτηριολογικού προγράμματος αφορά στην απόσταση του τσίπουρου, η οποία ιστορικά αποτελεί για τη χώρα μας ένα κατ'εξοχήν κοινωνικό γεγονός. Ο γενικότερος στόχος είναι η ανάδειξη της παραγωγικής διαδικασίας ως μέσον κοινωνικοποίησης, ενώ τα εννοιολογικά ζητήματα που τίγονται στην μελέτη αυτή είναι ο ρόλος της εργασίας στην κοινωνικοποίηση του ατόμου, τα όρια μεταξύ οικιακού και εργασιακού χώρου, η ενσωμάτωση του παραδοσιακού στοιχείου στα σημερινά δεδομένα και η σημασία της στήριξης και κατάρτισης των παραγωγών της ελληνικής επικράτειας.

Στη μελέτη συμπεριλαμβάνεται επίσης η εκ νέου διαμόρφωση της ευρύτερης περιοχής, η οποία αποτελεί την «καρδιά» του οικισμού και ένα μεγάλο κομμάτι της τοπικής ιστορίας. Στην περιοχή της μελέτης υπάρχει ο χώρος που βρισκόταν το παλιό αποστακτήριο, η κεντρική πλατεία του χωριού, το παλιό σχολείο που προορίζεται να λειτουργήσει ως λαογραφικό μουσείο, καθώς και μία εκκλησία του 15^{ου} αιώνα.

Στο νέο κτήριο συμπεριλαμβάνονται εγκαταστάσεις απόσταξης και οινοποίησης, εργαστήρια οικοτεχνίας, εστιατόριο και εκθετήριο για τα προϊόντα του συνεταιρισμού, αμφιθέατρο για σεμινάρια σχετικά με την παραγωγή και βιβλιοθήκη. Υπάρχουν επίσης και χώροι που ανήκουν σε μία συμβατική κατοικία, όπως είναι η κουζίνα, η τραπεζαρία και το καθιστικό, σε άμεση σχέση όμως με την παραγωγική διαδικασία. Πρόκειται για μία διώροφη κατασκευή με πατάρι, η οποία αντλεί θεματικές από την κατανόηση της Μακεδονικής Αρχιτεκτονικής, χωρίς όμως να αρκείται στην απλή αντιγραφή της μορφολογίας της.

Abstract

This thesis concerns the configuration of the facilities for the accommodation of the agricultural cooperative of a historical village of Western Macedonia, Mavronoros, which is located 13 km from the city of Grevena. The main objective of this study concerns the distillation of tsipouro, which historically is a social event in our country. The overall aim is to highlight the production process as a means of socialization, while the conceptual issues addressed in this study are the role of work in the socialisation of the individual, the boundaries between the domestic and the workplace, the integration of the traditional element in today's context and the importance of support and training of producers in the Greek territory.

The study also includes the re-shaping of the wider area, which is the 'heart' of the settlement and a large part of local history. The study area includes the site of the old distillery, the central square of the village, the old school, which is intended to serve as a folklore museum, and a 16th century church.

The new building includes distillation and winemaking facilities, cottage industry workshops, a restaurant, an exhibition room for the cooperative's products, an amphitheatre for seminars on production and a library. There are also spaces that belong to a conventional house, such as the kitchen, dining room and living room, but which are directly related to the production process. It is a two-storey structure with a loft, which draws on themes from the understanding of Macedonian architecture, but without being content with simply copying its morphology.

Το Τσίπουρο

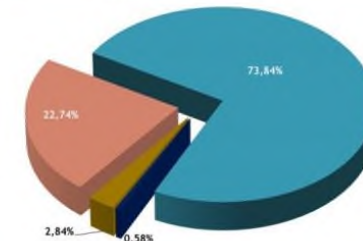
Η παραγωγή του τσίπουρου, λέγεται πως ξεκίνησε πριν τον 15ο αιώνα στο Άγιο Όρος από τους μοναχούς που ζούσαν εκεί. (Χριστόπουλος, 2010, σ.11). Με τα χρόνια εξαπλώθηκε σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας, κυρίως στη Μακεδονία, την Ήπειρο, τη Θεσσαλία, την Πελοπόννησο και την Κρήτη.

Μέχρι τις τελευταίες δεκαετίες του 20ού αιώνα, δεν υπήρχε μαζική βιομηχανική παραγωγή. Σήμερα ο παραδοσιακός κατ'οίκον τρόπος παραγωγής επιτρέπεται μέσα σε ορισμένο χρονικό περιθώριο και με ειδική άδεια από το τελωνείο.

(https://back-to-nature.gr/2013/11/blog-post_8012.html)

Διάρθρωση Εξαγωγών Ελληνικών Αλκοολούχων Ποτών (ποσότητα - Στοιχεία 2020)

Πηγή: ΓΣΚ
Επεξεργασία: ΣΕΑΟΠ

Το 2020 το 75% των αλκοολούχων ποτών που παρήχθησαν στην Χώρα μας διατέθηκε στην εξωτερική αγορά.

Χάρτης αποστακτηρίων Τσίπουρου

Αποστακτήριο "ΤΣΙΤΣΟΠΟΥΛΟΣ"
ΑΡΙΔΑΙΑ, ΠΕΛΛΑ

Αποστακτήριο "ΜΠΑΣΔΑΝΗ"
ΝΙΦΛΑ, ΕΒΡΟΣ

Αποστακτήριο "ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΘΩΜΑΪΔΗ"
ΣΚΥΔΡΑ, ΠΕΛΛΑ

Αποστακτήριο "ΠΑΡΗΣ ΑΕΡΙΣΤΗΣ"
ΛΗΜΝΟΣ

Αποστακτήριο "ΚΙΤΡΟΝ"
ΝΑΪΟΣ

Αποστακτήριο "Η ΧΑΡΟΥΠΙΑ"
ΠΡΙΝΙΑΣ ΜΕΛΕΒΥΖΙΟΥ, ΗΡΑΚΛΕΙΟ

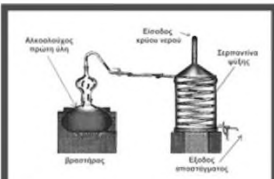
Παραδοσιακό

Βιομηχανία

Ο σύγχρονος τρόπος παρασκευής τσίπουρου από βιομηχανικές μονάδες γίνεται με τη μέθοδο της κλασματικής απόσταξης, όπου χρησιμοποιούνται πλήρως ηλεκτρονικά ρυθμιζόμενα και ελεγχόμενα ατμοκάζανα. Το τσίπουρο παρασκευάζεται με την απόσταξη στέμφυλων (ή στράφυλα ή τσίπουρα) δηλαδή από τα ράκη (υπολείμματα) των σταφυλιών που μένουν μετά το πάτημα και την εξαγωγή του μούστου για την παραγωγή κρασιού.

Timeline Απόσταξης

14ος αιώνας

Άμβυκας (λαμπτικός) με σύστημα σερπαντίνιας και θολωτό κάλυμμα

Μικρό παραδοσιακό οικογενειακό αποστακτήριο στο Κοσμάτι Γρεβενών

Σήμερα

Άμβυκας απόσταξης στέμφυλων τύπου με βραχίονα

Χώρος αποστακτηρίου στην Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Σερρών

Σχεδιάγραμμα σύγχρονου αποστακτικού συγκροτήματος με «ελεύθερη» στήλη ανακαθρισμού: λέβητας-στήλη-συμπυκνωτής

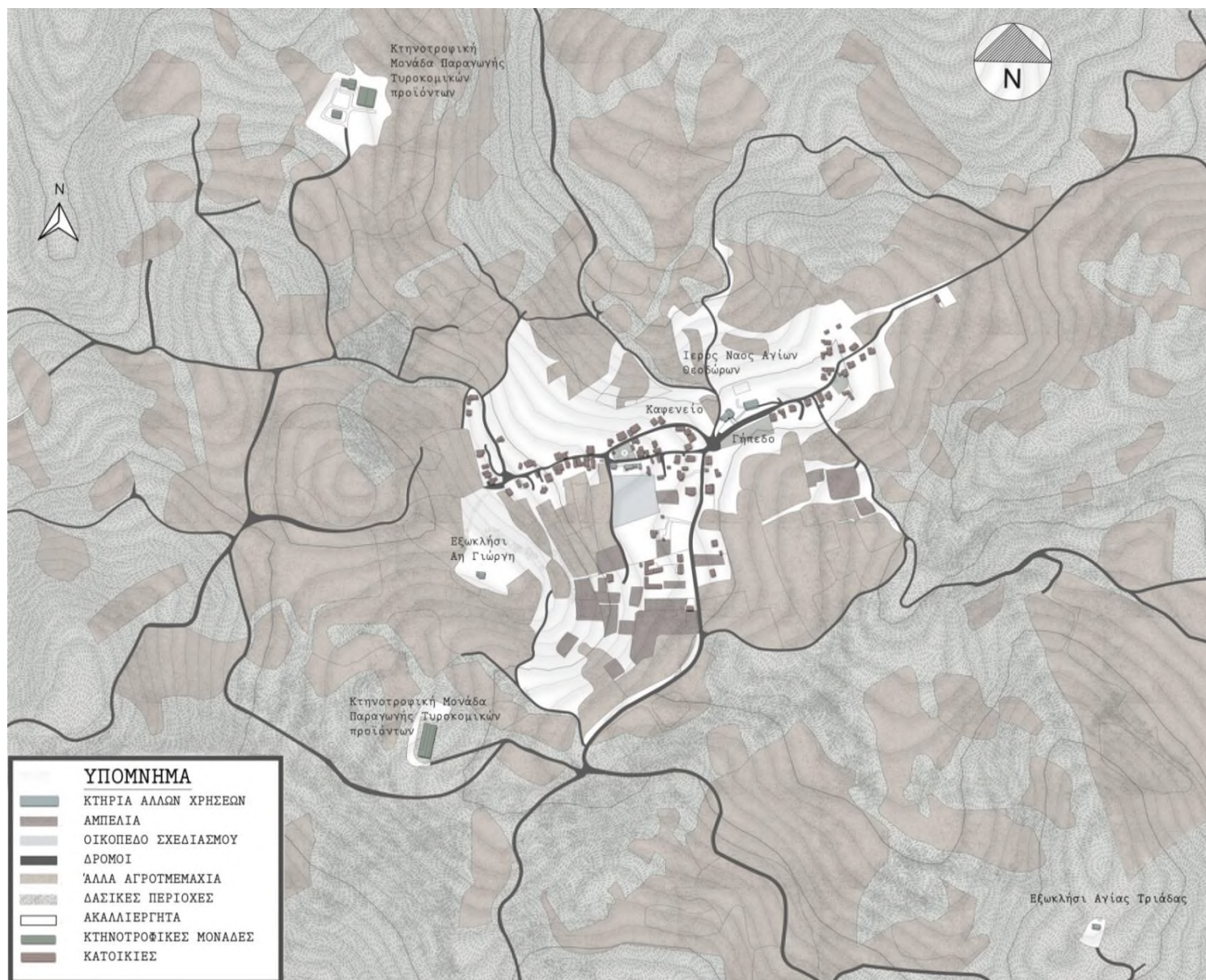
Βιομηχανικός αποστακτήρας

Αντικείμενα - Κλειδιά

	ΣΤΑΜΝΑ		ΚΟΣΚΙΝΟ		ΜΠΡΙΚΙ
	ΝΤΑΜΙΤΖΑΝΑ		ΣΟΦΡΑΣ/ ΠΛΑΣΤΗΡΙ		ΔΙΣΚΟΣ ΚΑΦΕΝΕΙΟΥ
	ΚΟΦΙΝΙ		ΑΜΒΥΚΑΣ/ ΚΑΖΑΝΙ		ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΓΑΣΤΡΑ (ΚΑΠΑΚΙ ΜΕ ΣΤΕΦΑΝΗ)
	ΟΙΝΟΜΕΤΡΟ		ΒΑΡΕΛΙ ΚΡΑΣΙΟΥ		ΚΡΟΥΣΤΗΣ ΓΙΑ ΕΥΛΑ ΚΑΙ ΕΥΛΟΚΑΡΒΟΥΝΑ
	ΠΟΥΥΡΙ ΤΣΙΠΟΥΡΟΥ		ΦΛΑΣΚΙ		
	ΚΑΡΑΦΑΚΙ ΤΣΙΠΟΥΡΟΥ		ΤΣΟΤΡΑ (ΕΥΛΙΝΟ ΠΑΓΟΥΥΡΙ)		
	ΤΑΠΙΩΤΙΚΟ		ΤΟΡΒΑΣ		
	ΠΑΓΟΘΗΚΗ		ΤΣΙΚΡΙΚΙ		
	ΠΑΛΑΝΤΖΑ / ΖΥΓΑΡΙΑ (ΠΑΛΑΙΟΥ ΤΥΠΟΥ)		ΚΙΛΙΜΙ		
	ΠΥΡΟΣΕΤΙΑ				
	ΜΑΣΙΑ				
	ΤΑΒΑΙ				
					ΓΚΑΙΤΣΑ

Το Μαυρονόρος

Το Μαυρονόρος Γρεβενών το οποίο φαίνεται να κατοικούνταν και στη μεσοβυζαντινή περίοδο, είναι κτισμένο αμφιθεατρικά στις παρυφές ενός λόφου. Και το μέσο υψόμετρό είναι τα 755 μέτρα. Στα αξιοθέατά του ανήκουν η πέτρινη εκκλησία του Αγίου Θεόδωρου του Στρατηλάτη, από τον 18ο αιώνα, καθώς και τα ξωκλήσια του Άη-Γιώργη και της Αγίας Κυριακής από τον 15ο. (Γεώργιος Αλευράς, 2014, σ.214)

Το χωριό αποτέλεσε κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας σπουδαίο εμπορικό κέντρο της περιοχής. Υπήρξε έδρα μεγάλης και πασίγνωστης τότε, εμποροπανήγυρης που λάμβανε χώρα από τις 15 Μαΐου, γιορτή του Αγίου Αχιλλίου πολιούχου των Γρεβενών και διαρκούσε περίπου 2 εβδομάδες. (Σαράντης, 1987, σ.288)

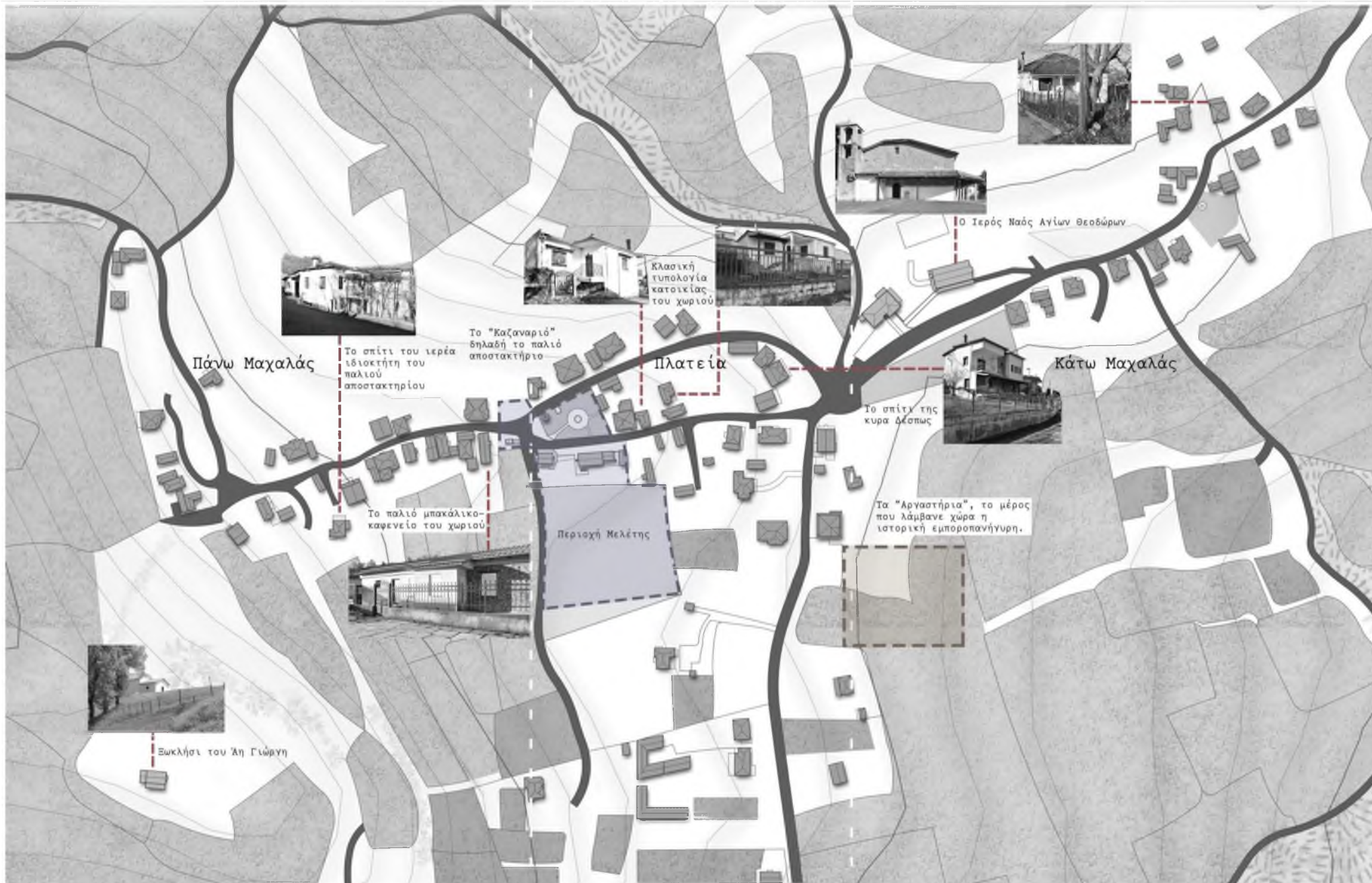
Αεροφωτογραφία του Μαυρονόρους Γρεβενών

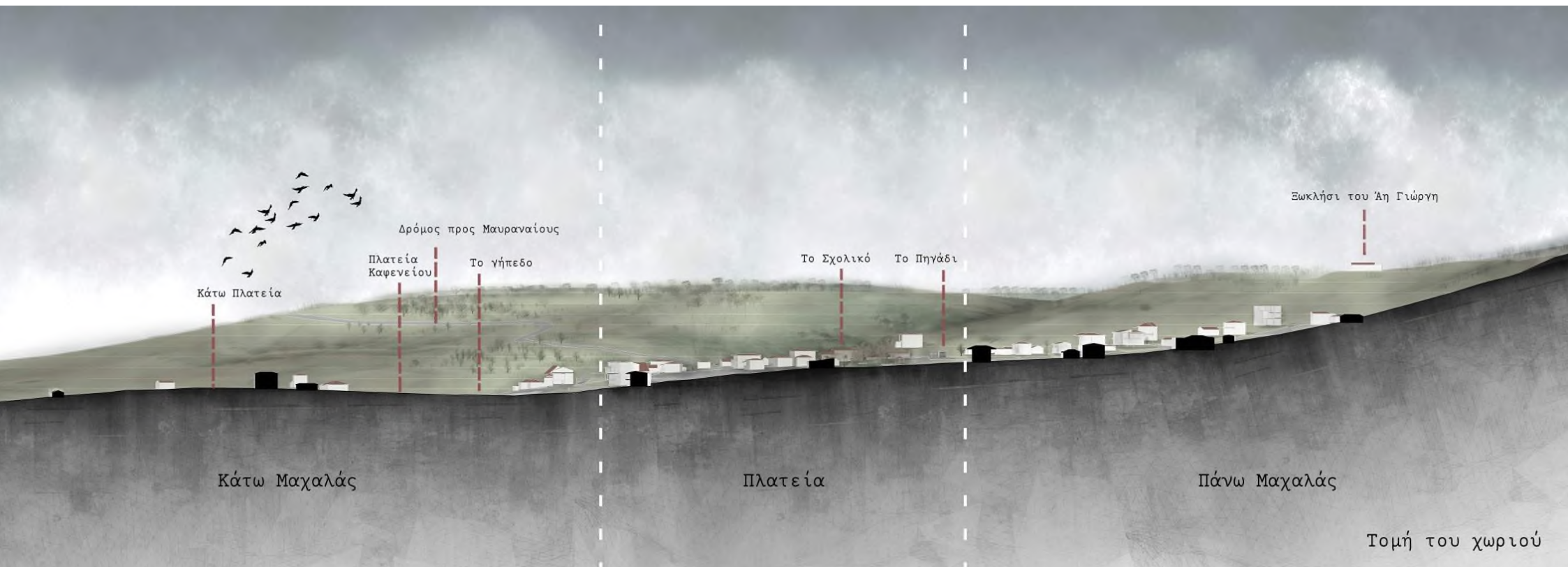
Χάρτης Νομού Γρεβενών της δεκαετίας 1960 όπου διακρίνονται οι διαλυμένοι σήμερα οικισμοί: Βαλάνη, Βελόνι, Γεωργίτσα, Διάκος, Ελάφι, Μικρό, Λαγκαδιά, Λαγκαδάκια και Πενκάκι ή Κολοκυνθάκι.

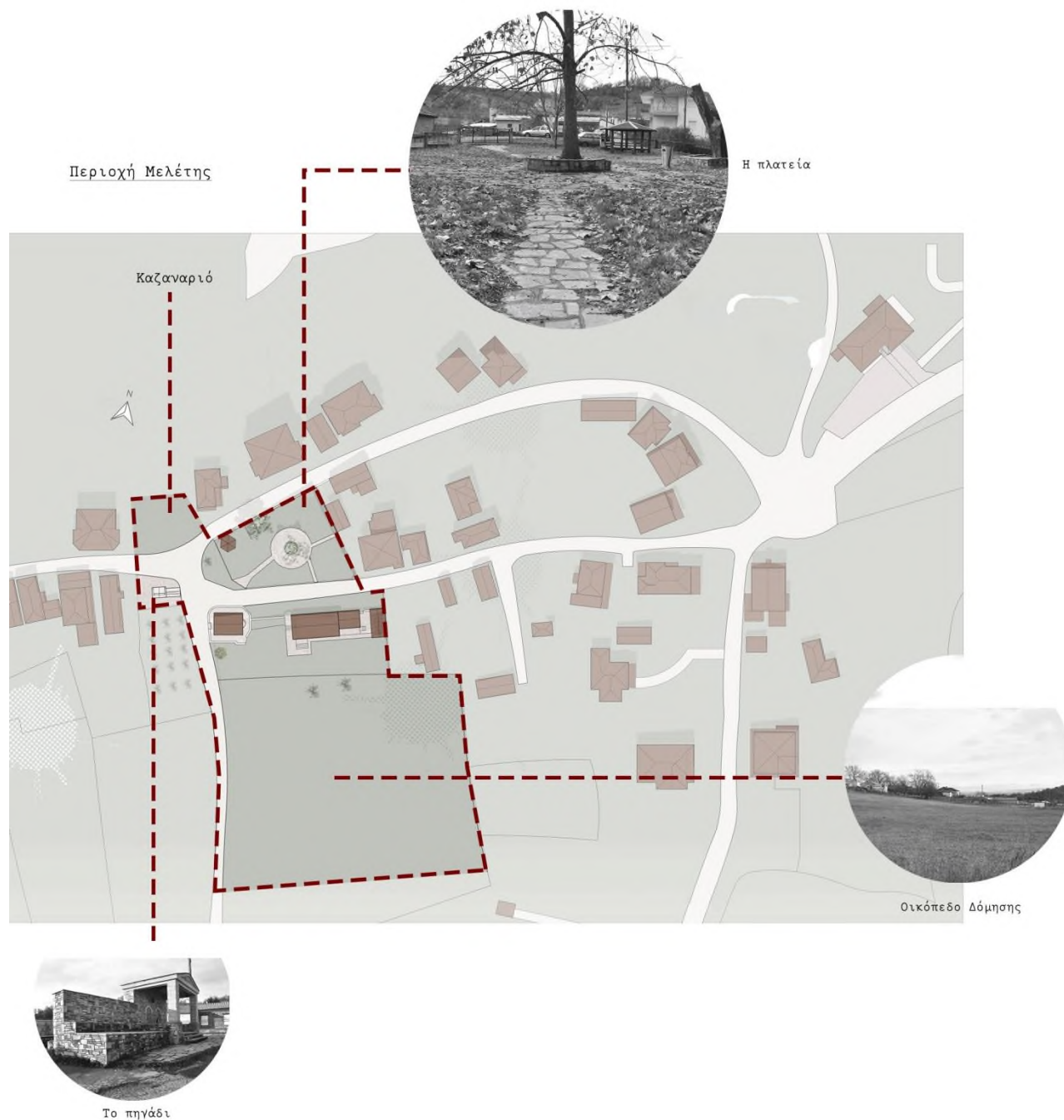

Ανάλυση της Ευρύτερης Περιοχής

Οι κυριότερες ασχολίες των κατοίκων υπήρξαν η γεωργία και η κτηνοτροφία τα τελευταία 10 χρόνια όμως λόγω του προχωρημένου της ηλικίας τους οι περισσότεροι κάτοικοι έχουν εγκαταλείψει την ενασχόλησή τους με τον πρωτογενή τομέα. Λειτουργούν σήμερα δύο κτηνοτροφικές μονάδες στο χωριό. Στην εύφορη γη της ευρύτερης περιοχής καλλιεργούνται σιτηρά, όσπρια, σταφύλια, κηπευτικά, κερασιές, τσάι του βουνού και λεβάντα. Επίσης στην περιοχή γύρω από το χωριό υπάρχει ποικιλία από άγρια μανιτάρια αλλά και μυρωδικά τα οποία αποτελούν συχνά αφορμή για εξορμήσεις των κατοίκων.

Η περιοχή μελέτης

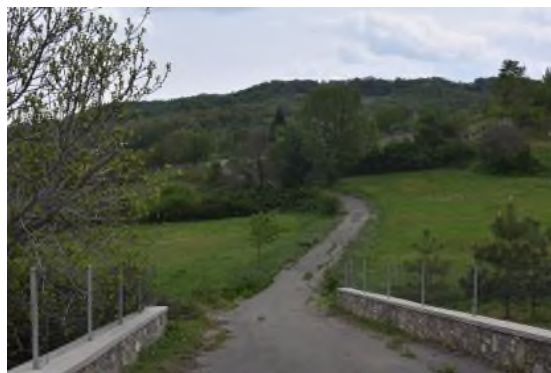

Στην περιοχή μελέτης εντάσσεται το κεντρικότερο σημείο του χωριού η “Πάνω Πλατεία”, η οποία οριοθετείται από δύο κοινοτικούς δρόμους. Μέσα στην πλατεία αυτή υπάρχει ένα κιόσκι το οποίο είναι τόπος συνάντησης για τους κατοίκους του χωριού. Στο κέντρο της υπάρχει ένας παλιός πλάτανος σε στρόγγυλο παρτέρι όπως συνηθίζεται στα ελληνικά χωριά. Πρόσβαση σε αυτή με τρεις καγκελόπορτες στη Νότια, στη Δυτική, και στην Ανατολική της πλευρά. Βόρεια υπάρχει υψομετρική διαφορά από το δρόμο πράγμα που εμποδίζει την είσοδο. Νότια της πλατείας στην απέναντι πλευρά του δρόμου βρίσκεται η παλαιότερη εκκλησία του χωριού, η Αγία Κυριακή η οποία χρονολογείται τον 15ο αιώνα μ.Χ. Δίπλα της βρίσκεται το παλιό σχολείο του χωριού που προορίζεται να λειτουργήσει ως λαογραφικό Μουσείο. Δυτικά της πλατείας υπάρχει μία βρύση το λεγόμενο πηγάδι, που φέρνει νερό από το βουνό. Απέναντι από το πηγάδι βρίσκεται το μέρος όπου υπήρχε “το καζαναριό” δηλαδή το παλιό αποστακτήριο, το οποίο κατεδαφίστηκε το 2010 και ανήκε στον ιερέα του χωριού. Πίσω από το πηγάδι υπάρχει ημιπεριφραγμένος χώρος με πεύκα.

Ο δρόμος μπροστά από «το Σχολικό»

Ο δρόμος που οδηγεί στο οικόπεδο δόμησης

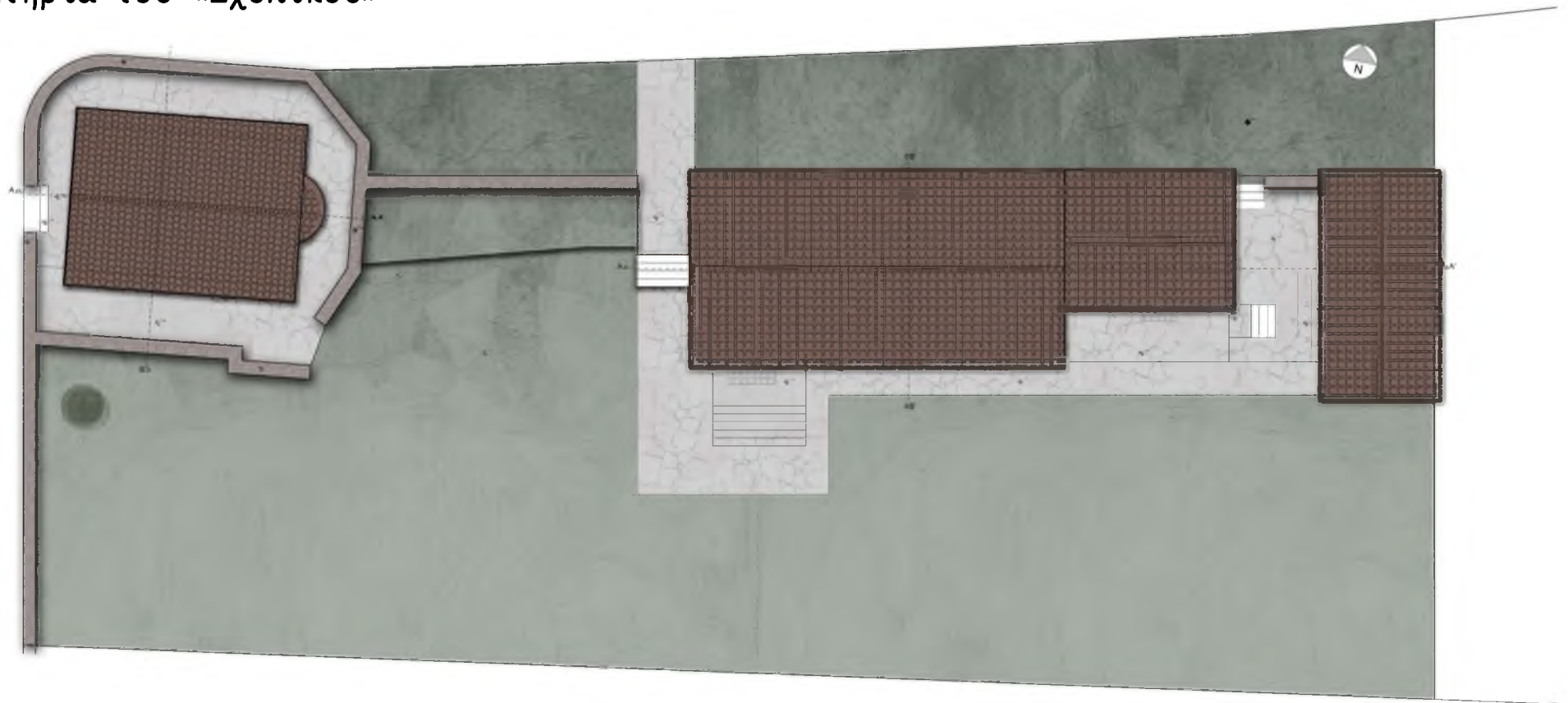
Ο δρόμος Βόρεια της πλατείας

Διαγράμματα για το ανάγλυφο του οικοπέδου

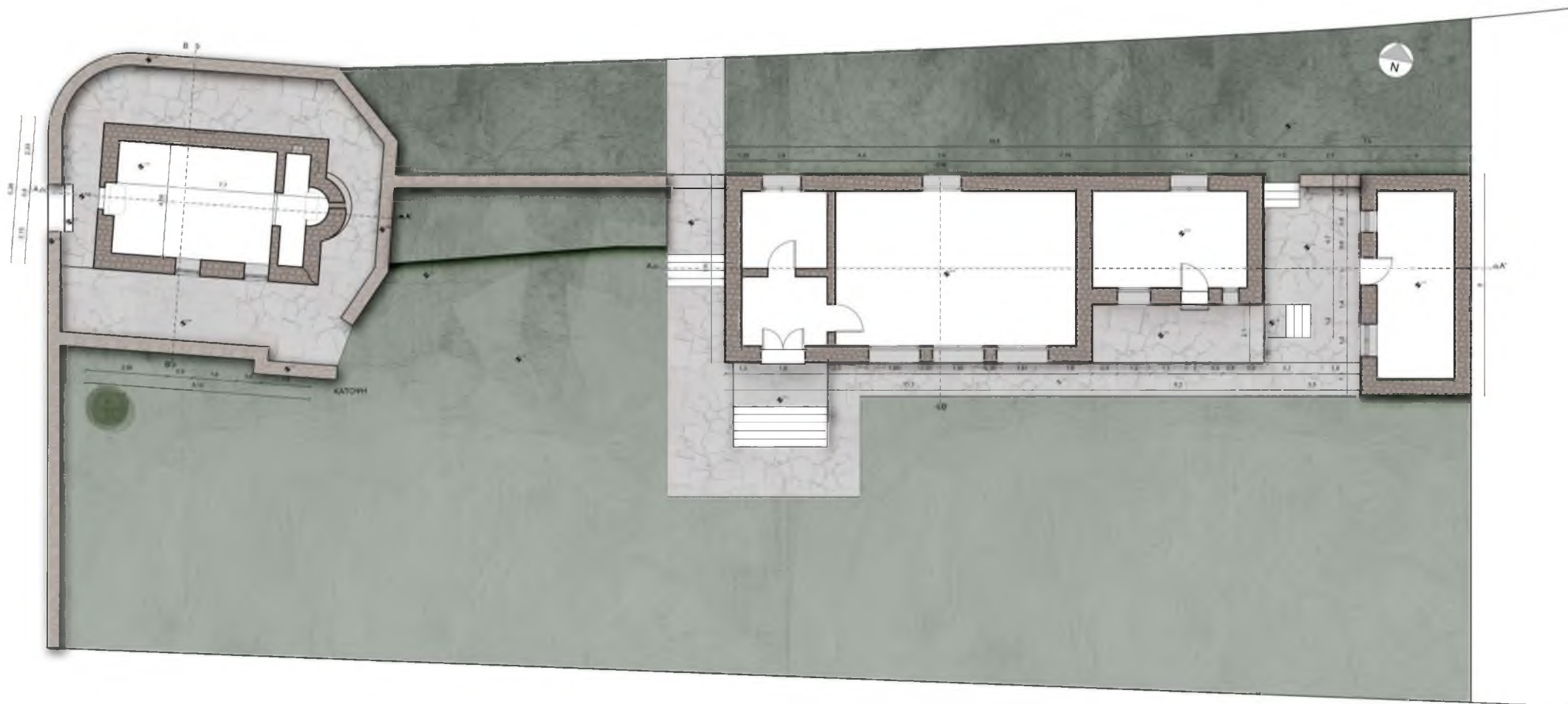

Τα κτήρια του «Σχολικού»

Άνοψη

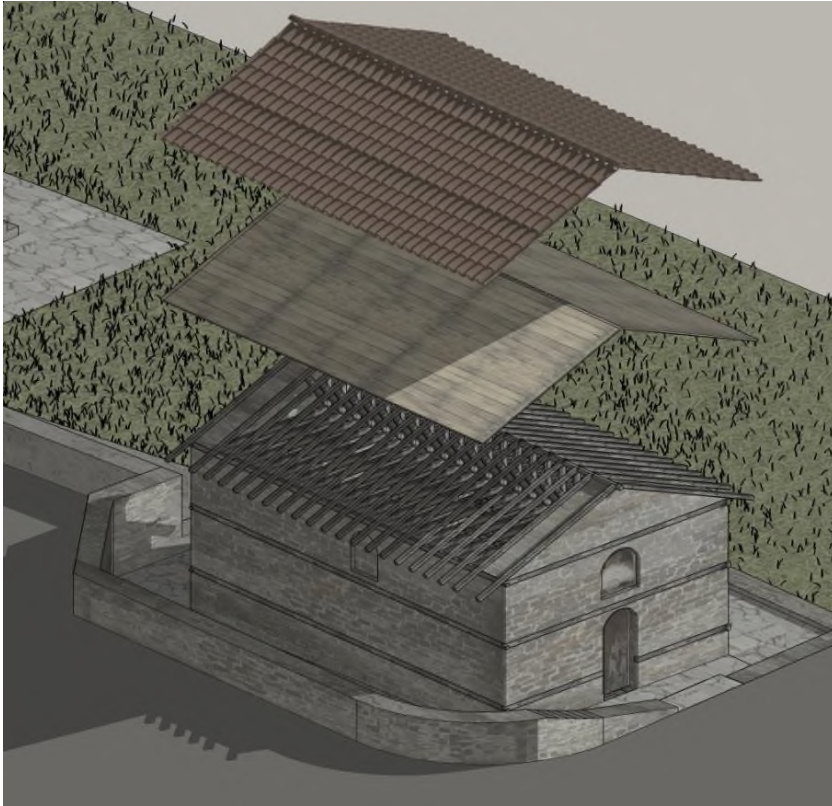

Κάτοψη

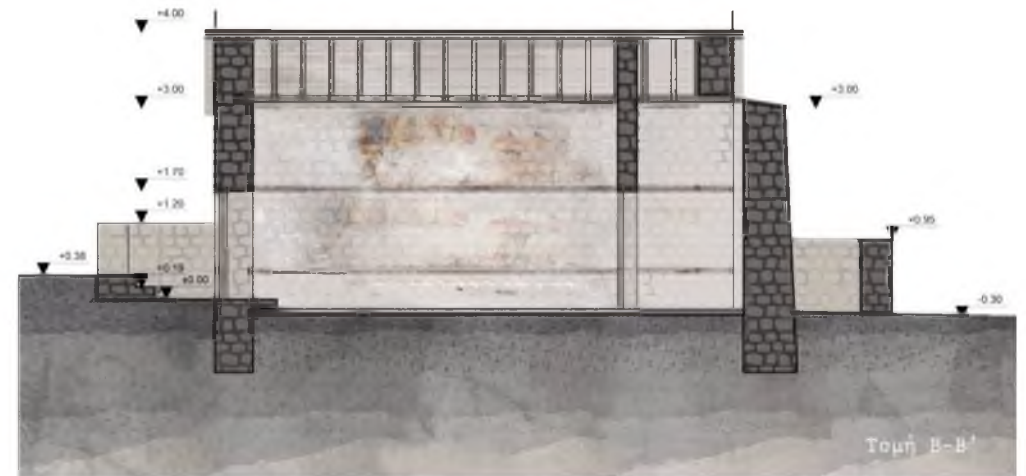
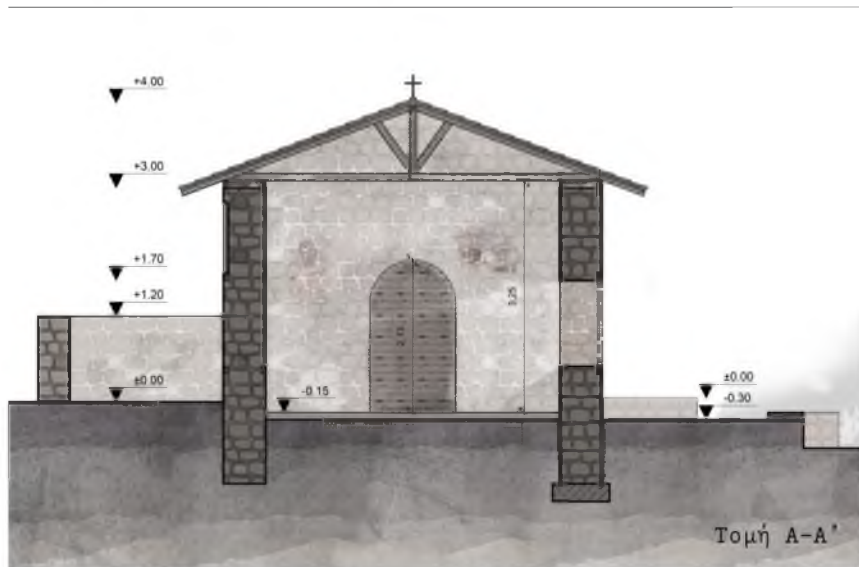
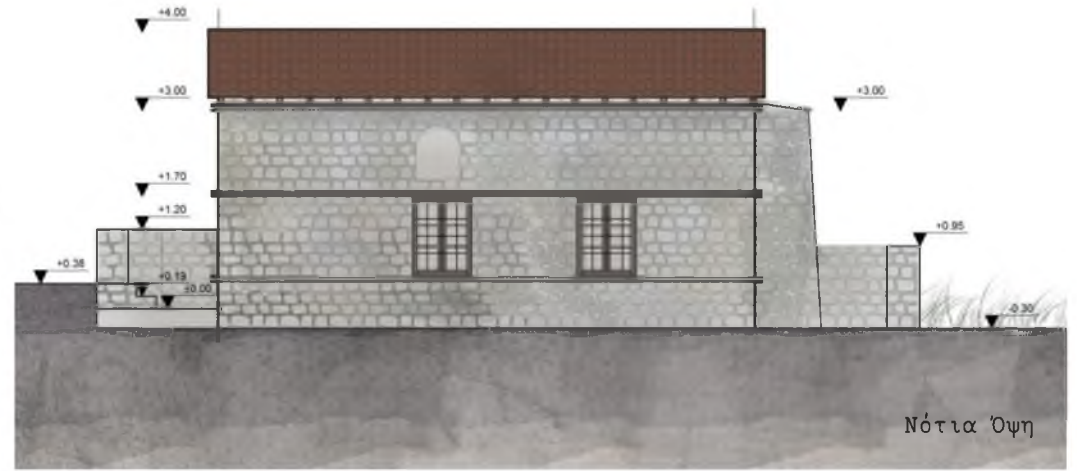
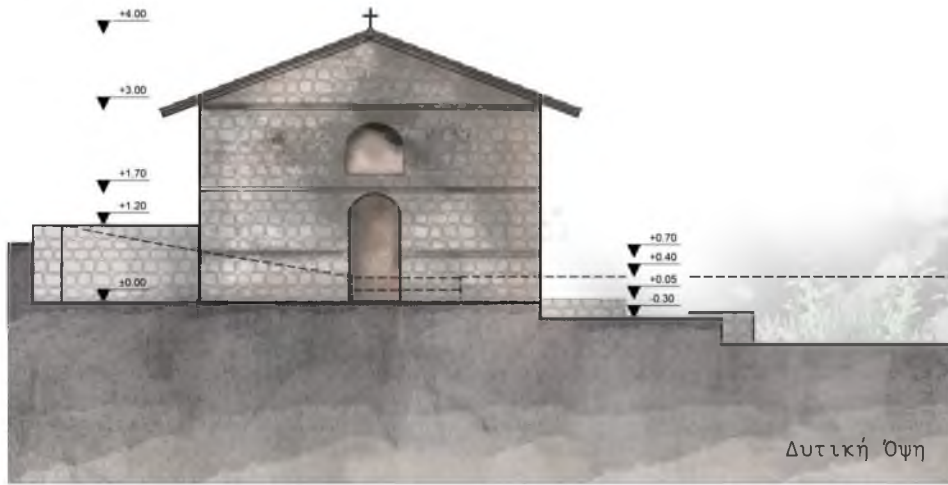
Η Αγία Κυριακή

- ¹ Η μονόχωρη εκκλησία της Αγίας Κυριακής χρονολογείται από τον 15ο αιώνα. Το 1989–1991 έγινε η αποκατάστασή της καθώς είχε φτάσει σε σημείο να ερειπωθεί. Τελείως χώρος τακτικής λατρείας των ενοριτών καθώς ο μεγάλος ναός των Αγίων Θεοδώρων αναπαλαιώνεται. Τέλος γιορτάζει κάθε χρόνο στις 7 Ιουλίου.

¹ Διαδίκτυο, <https://heritagelab.gr/portfolio/agia-kiriaki-mafronoros-n-grevenon/#:~:text=Σε%20απόσταση%2015χλμ%20περίπου%20από,για%20πολλές%20δεκαετίες%20>

Όψεις - Τομές

Το Παλιό Σχολείο

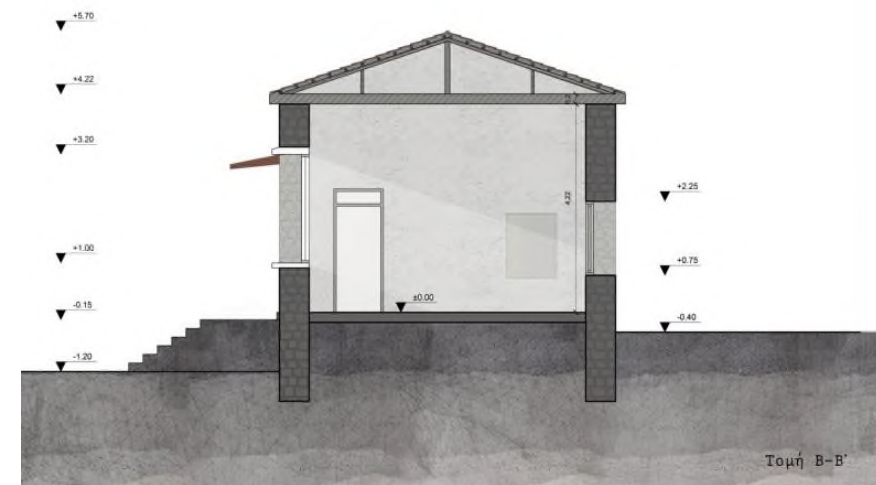

Σύμφωνα με επιγραφή αναρτημένη πάνω στο κτήριο του παλιού σχολείου και μαρτυρίες, κατασκευάστηκε το διάστημα μεταξύ 1950-1954. Αργότερα επισκευάστηκε η στέγη του. Στο κυρίως κτήριο υπήρχε μία αίθουσα στην οποία μαθήτευαν όλες οι τάξεις μαζί και το γραφείο του δασκάλου. Δίπλα από το κεντρικό κτήριο βρισκόταν η κατοικία του δασκάλου και το τελευταίο κτίσμα ήταν το μαγειρείο στο οποίο μοιραζόταν πρωινό γεύμα στους μαθητές. Πλέον προορίζεται να λειτουργήσει ως λαογραφικό μουσείο με αντικείμενα που έχουν συλλεχθεί από τους κατοίκους του χωριού.

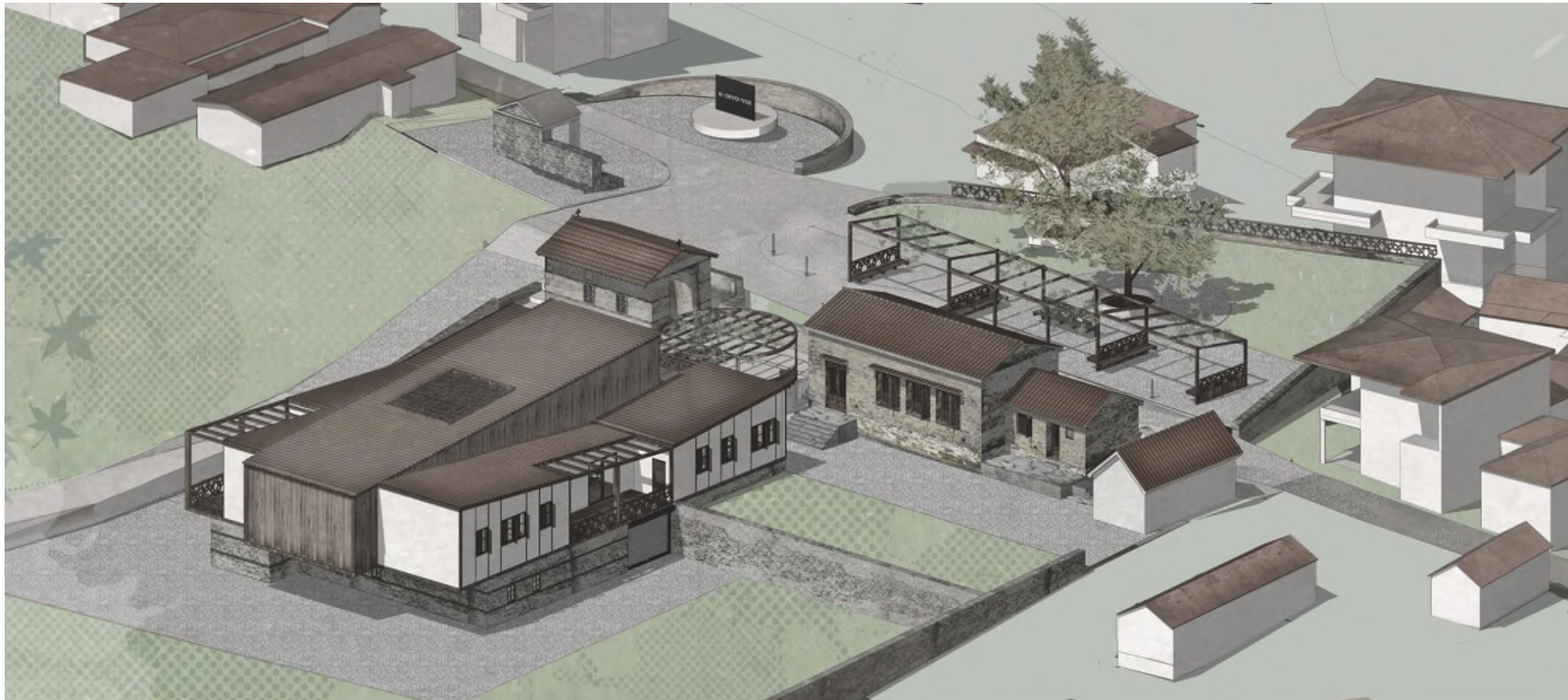
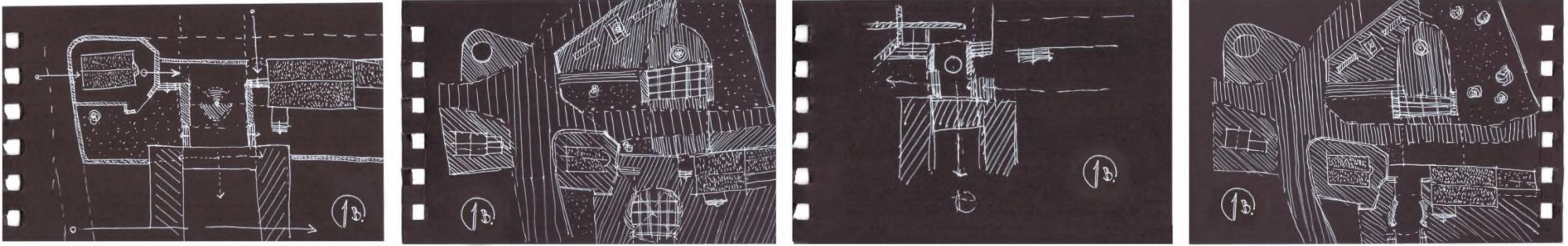
Το Παλιό Σχολείο του Χωριού

Το Σπίτι του Δασκάλου

Το Μαγειρείο

Οι Παρεμβάσεις στην περιοχή

Έγινε εκ νέου χάραξη των δρόμων και η πλατεία άνοιξε στη νότια και στη δυτική πλευρά της. Η πλατεία του χωριού πλέον αποτελεί το χώρο ανάμεσα στο παλιό και στο καινούριο και όχι μία αυτόνομη οντότητα. Χρησιμοποιήθηκαν δύο διαφορετικά είδη πέτρας στη διαμόρφωση του εδάφους. Το ένα υποδηλώνει τη στάση και το δεύτερο την κυκλοφορία.

Διάγραμμα Κυκλοφορίας

Επαναλαμβάνεται το ίδιο ημικυκλικό σχήμα με ορθογώνια προέκταση σε τρία σημεία της περιοχής με διαφορετική όμως λειτουργική αντιμετώπιση σε κάθε περίπτωση. Η πρώτη περίπτωση αποτελείται από μία ημικυκλική πέτρινη βάση στο σημείο του παλιού αποστακτηρίου με πληροφορίες για την ιστορία του χωριού και η ορθογώνια προέκταση συμπεριλαμβάνει «το πηγάδι» ενώνοντας τα δύο αυτά στοιχεία. Στο ενδιάμεσο του σχηματισμού αυτού διέρχεται ο δρόμος για την κυκλοφορία των οχημάτων. Η δεύτερη δημιουργεί κυκλική πορεία γύρω από τον ήδη υπάρχοντα πλάτανο στο κέντρο της πλατείας και η ορθογώνια προέκταση οδηγεί στην κεντρική είσοδο «του σχολικού» βοηθώντας για ακόμη μία φορά στη συνένωση δύο λειτουργιών. Το σχηματισμό διαπερνά ένα επίμηκες στέγαστρο με καθίσματα παράλληλο στο δρόμο αριστερά της πλατείας. Η τρίτη περίπτωση είναι μία πέργκολα με αμπέλι αναρριχώμενο και καθίσματα. Τα καθίσματα διαμορφώνονται κυκλικά ενώ τα ξύλα που αποτελούν την πέργκολα συνενώνονται με την κατασκευή του νέου κτηρίου για τη στέγασση του συνεταιρισμού, προσφέροντας παράλληλα στήριξη στον βορινό εξώστη του. Καταφέρει επίσης να επεκτείνει το χώρο και να δημιουργήσει στάση μπροστά στο κτήριο. Η επιλογή να χρησιμοποιηθεί το αναρριχώμενο δεν είναι τυχαία αλλά κάνει αναφορά στη κύρια λειτουργία του κτίσματος.

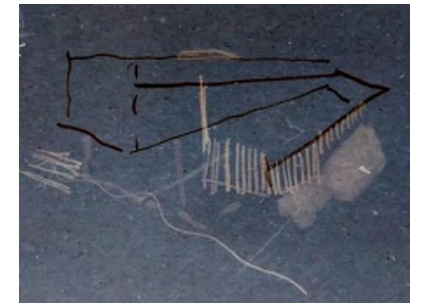

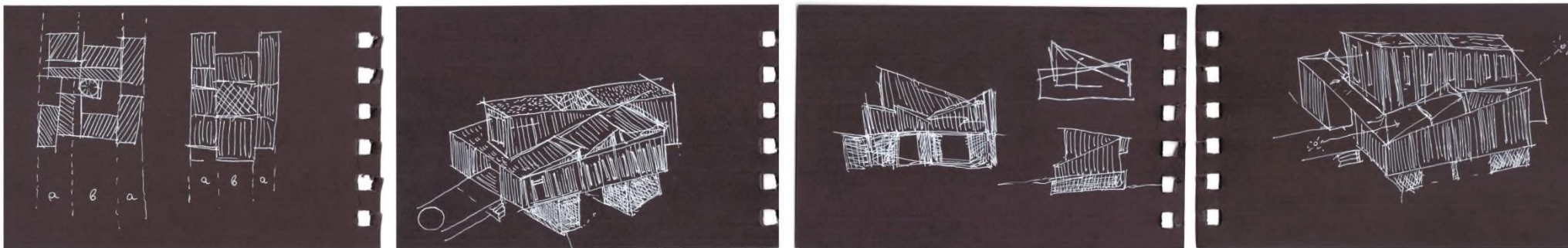
Άνοψη Περιοχής Μελέτης

Το κτήριο του Αγροτικού Συνεταιρισμού

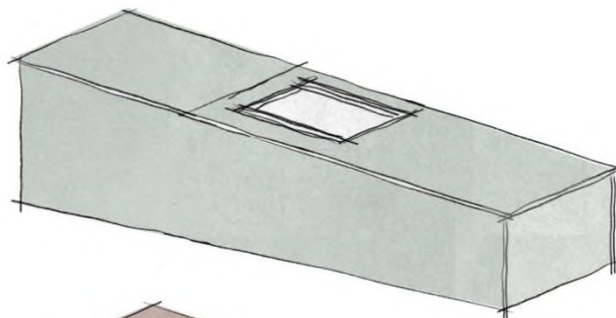
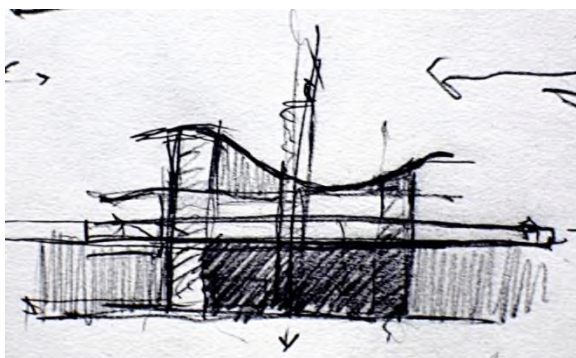

Επηρεασμένο από την παραδοσιακή Μακεδονική Αρχιτεκτονική το νέο κτήριο για τη στέγαση του αγροτικού συνεταιρισμού είναι διώροφο με λιθόχτιστους τοίχους στο κάτω πάτωμα και με πιο ελαφριά κατασκευή στον πάνω. Τα κάτω πατώματα έχουν λίγα και μικρά παράθυρα και καλά ασφαλισμένη είσοδο. Δυτικά το ισόγειο είναι ημιυπόγειο στο σημείο που είναι επικλινές το έδαφος με κλίση περίπου 25 %, η οποία επιτρέπει τη μετάβαση από τον όροφο στο ισόγειο και αντίστροφα. Ο σχεδιασμός του οργανώθηκε σε τρεις ζώνες με την κεντρική να επιτρέπει την κυκλοφορία και στον όροφο και μεταξύ των ορόφων. Στο νότιο κομμάτι του ορόφου οι τρεις ζώνες του κτηρίου προεξέχουν από το περίγραμμα του ισογείου σύμφωνα με τη λογική του σαχνισιού δηλαδή της αρχιτεκτονικής προεξοχής στην παραδοσιακή κατοικία.

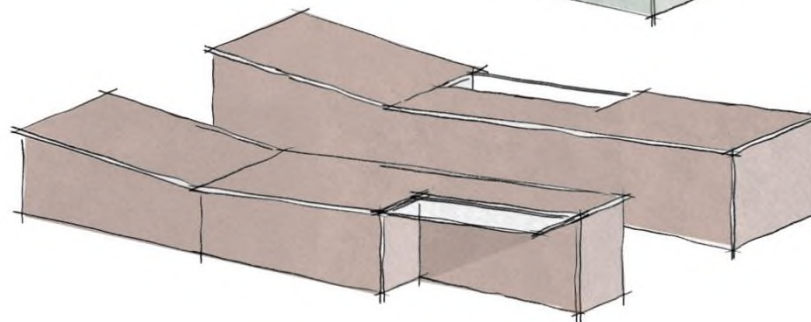

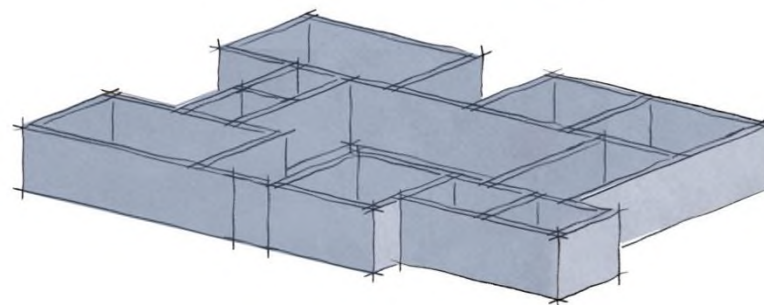
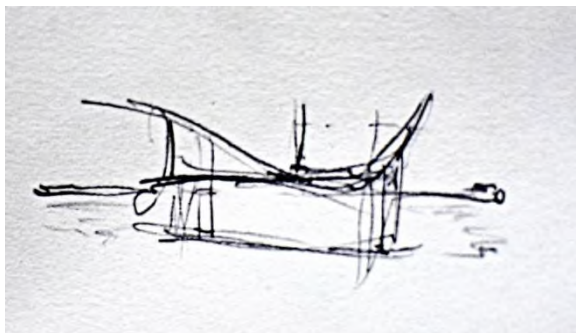
Concept

Κεντρικός Όγκος
Όψη Εύλου

Πλευρικοί Όγκοι
Όψη Σοβά

Βάση Κτηρίου
Τοπική Πέτρα με
Ευλοδεσιές

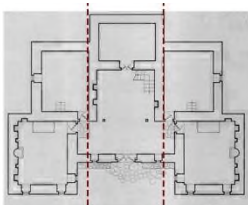
Ογκοπλαστικό Διάγραμμα

Σχέδια

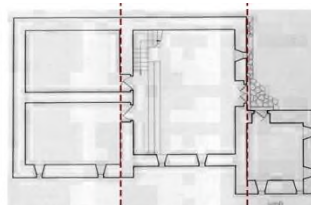
Η κεντρική είσοδος από την πλευρά της πλατείας

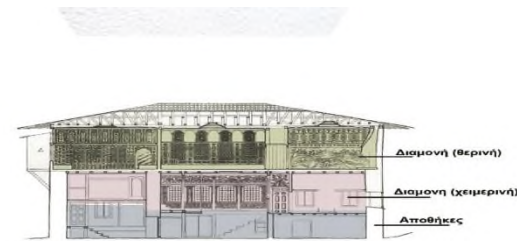
Κάτοψη ορόφου οικίας Χατζίκου.
Δημήτρης Μωρέτης, 1937
(ΣΑΜΑΡΙΝΑ, ΓΡΕΒΕΝΑ)

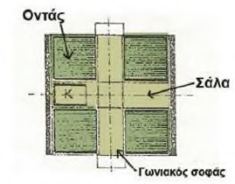
Πρόσοψη οικίας Χατζίκου. Δημήτρης Μωρέτης, 1937
(ΣΑΜΑΡΙΝΑ, ΓΡΕΒΕΝΑ)

Κάτοψη παραδεισιακής κατοικίας
Δημήτρης Μωρέτης, 1937
(ΠΕΡΙΒΟΛΙ, ΓΡΕΒΕΝΑ)

Το αρχοντικό Μανούση στην Σιάτιστα
Πηγή εικόνας: Μουτσόπουλος, 1993, σελ. 56

Τυπική διάταξη κάτοψης ορόφου, συμμετρικού τύπου
Πηγή: Μουτσόπουλος, 1993, σελ. 32.

Βόρεια Όψη

Νότια Όψη

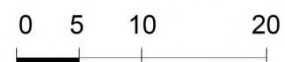

Ανατολική Όψη

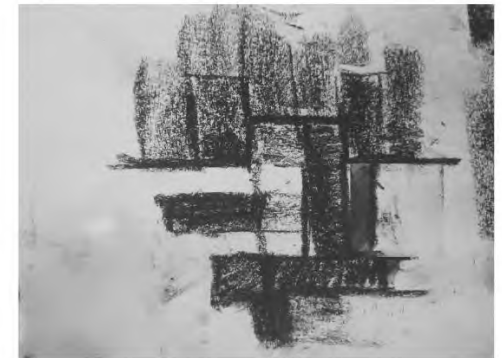
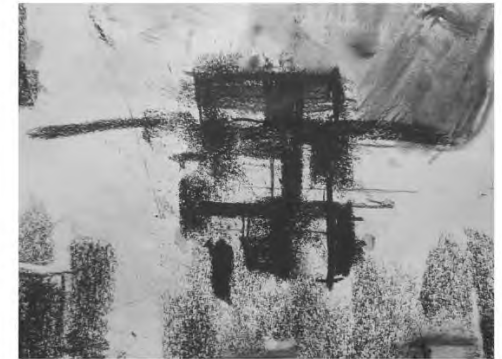

Δυτική Όψη

Το στέγαστρο μπροστά από τον κεντρικό όγκο του νέου κτηρίου βρίσκεται στη στάθμη του δρόμου στη βόρεια πλευρά του κτηρίου και σε σχέση με το κομμάτι του οικοπέδου μπροστά από τους πλευρικούς όγκους του κτηρίου βρίσκεται 1 μέτρο ψηλότερα. Το κτίριο διαθέτει δύο κύριες εισόδους. Στον όροφο η είσοδος βρίσκεται βόρεια και είναι σε άμεση σχέση με το σχολείο και την εκκλησία. Στο ισόγειο βρίσκεται δυτικά. Και οι δύο αυτές εισοδοι οδηγούν στην κεντρική σάλα από την οποία γίνεται ο διαμερισμός στους υπόλοιπους χώρους.

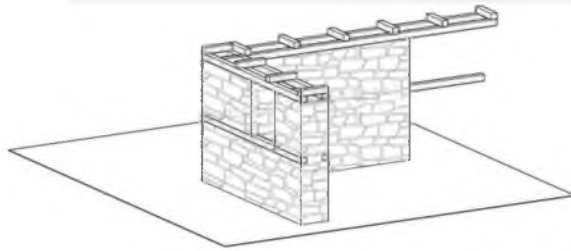

Στο Ισόγειο του κτηρίου σχεδιάστηκαν οι αποθηκευτικοί και οι βοηθητικοί χώροι καθώς και τα αποστακτήρια. Ανατολικά του κτηρίου υπάρχει είσοδος για οχήματα που εξυπηρετούν στη μεταφορά πρώτων υλών για την απόσταξη. Η έκταση Δυτικά και Νότια του κτηρίου αποτελεί χώρο καλλιέργειας αμπελιού που αποτελεί ιδιοκτησία του συνεταιρισμού.

Το κτηριολογικό πρόγραμμα του Ισογείου

Αποστακτήριο

Αποθήκη ζύμωσης και ωρίμανσης

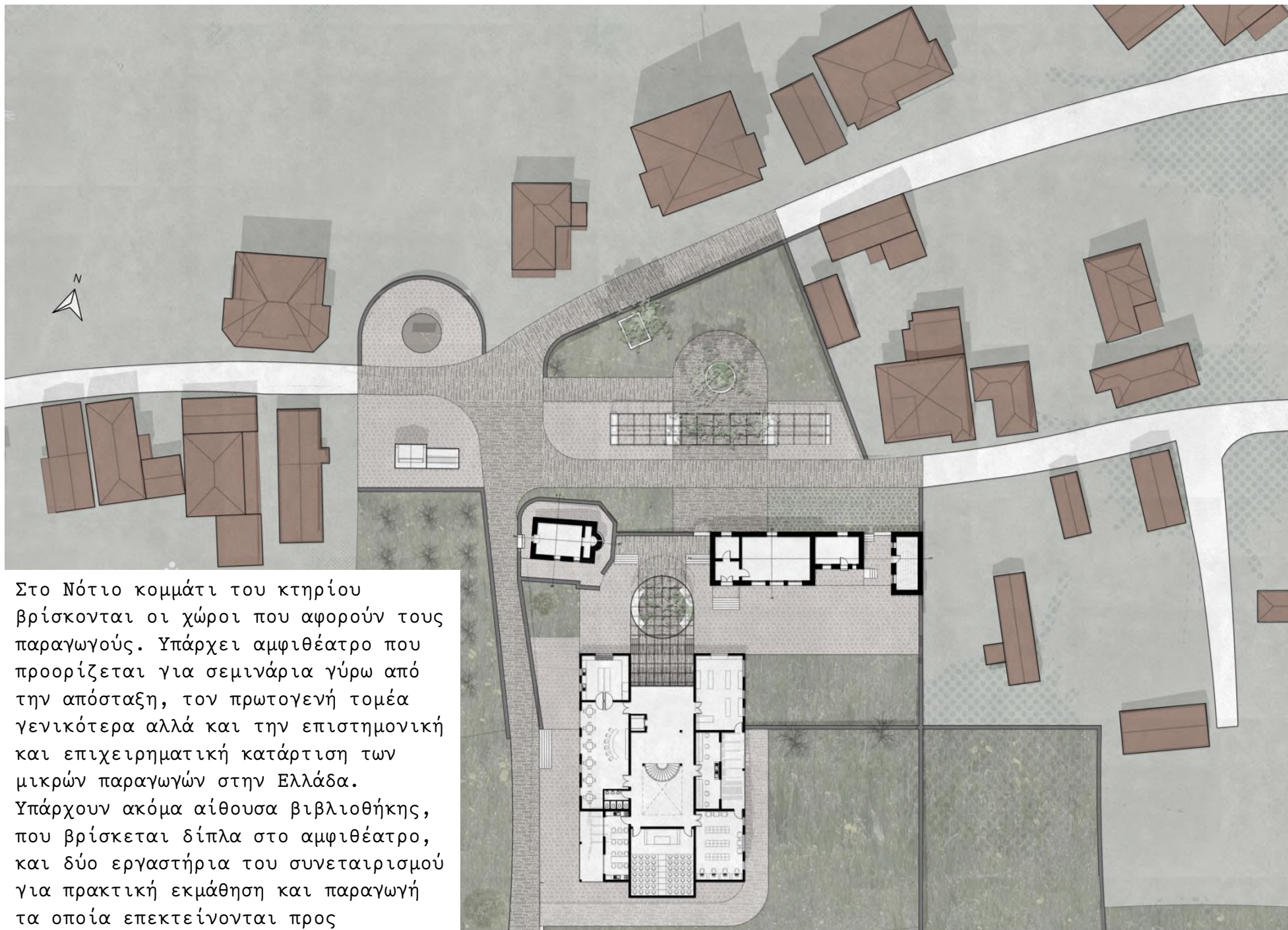

Τραπεζαρία

1. Κουζίνα
2. Εστιατόριο
3. WC
4. Εργαστήριο οικοτεχνίας
5. Ανελκυστήρας
6. Κεντρική σάλα με κλιμακοστάσιο
7. Αμφιθέατρο
8. Εκθετήριο Προϊόντων
9. Βιβλιοθήκη - Αναγνώστηριο
10. Ναός Αγίας Κυριακής
11. Λαογραφικό Μουσείο
12. Κτήριο Γραφείου Πολιτιστικού συλλόγου Μαυρονόρους

Όροφος

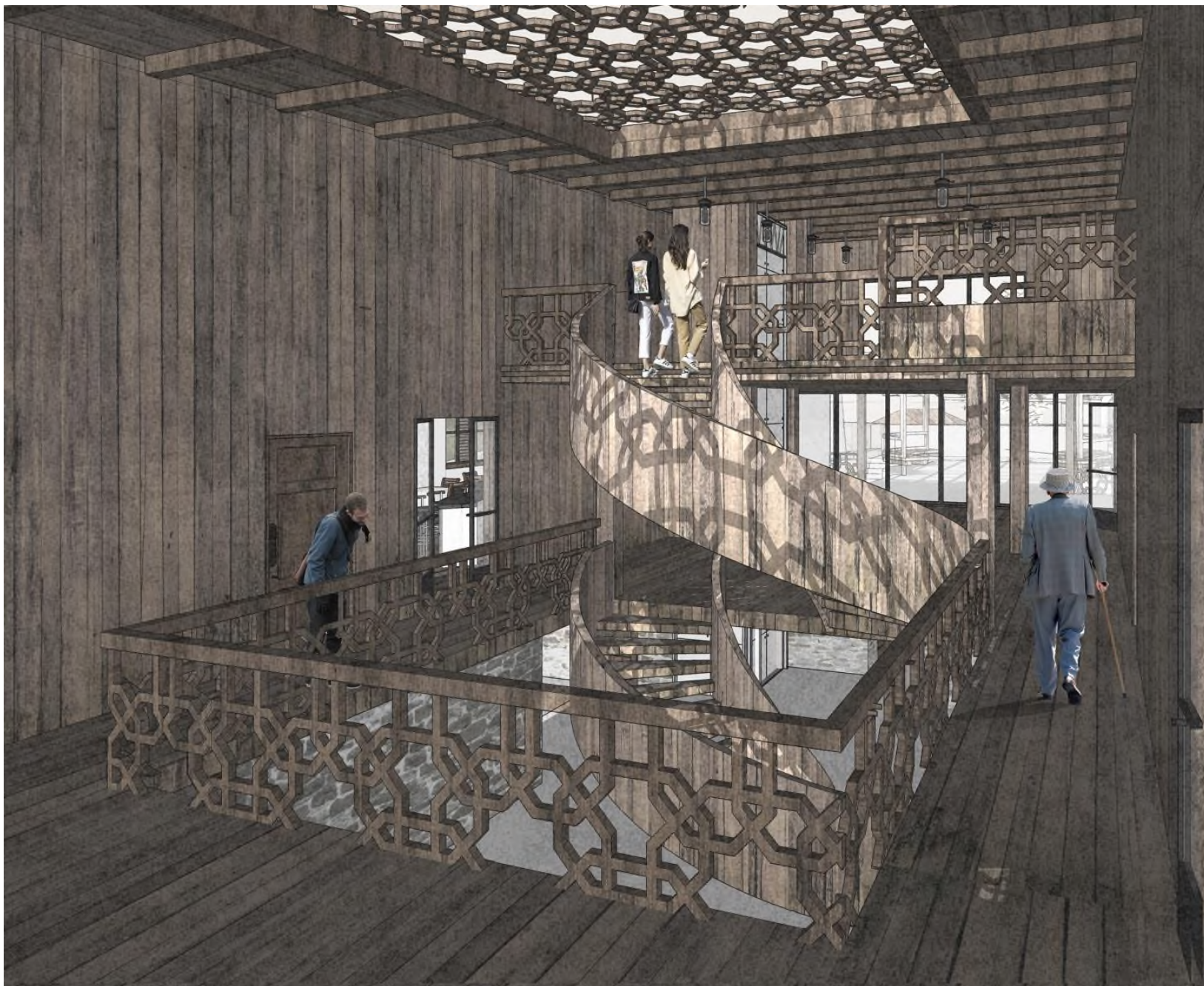

Στο Νότιο κομμάτι του κτηρίου βρίσκονται οι χώροι που αφορούν τους παραγωγούς. Υπάρχει αμφιθέατρο που προορίζεται για σεμινάρια γύρω από την απόσταξη, τον πρωτογενή τομέα γενικότερα αλλά και την επιστημονική και επιχειρηματική κατάρτιση των μικρών παραγωγών στην Ελλάδα. Υπάρχουν ακόμα αίθουσα βιβλιοθήκης, που βρίσκεται δίπλα στο αμφιθέατρο, και δύο εργαστήρια του συνεταιρισμού για πρακτική εκμάθηση και παραγωγή τα οποία επεκτείνονται προς

ημιυπαίθριους χώρους

Κάτοψη Ορόφου

Ο κεντρικός χώρος του κτηρίου που έχει αντιστοιχία με το παραδοσιακό δοξάτο της μακεδονικής κατοικίας φωτίζεται από το μεγάλο ορθογώνιο παράθυρο της οροφής.

Στο χώρο αυτό βρίσκονται ο ανελκυστήρας και το κλιμακοστάσιο που εξυπηρετούν τη μετάβαση από το ισόγειο στον όροφο και στο πατάρι και δημιουργούν αίθριο. Στο πατάρι το οποίο στηρίζεται σε ξύλινες κολώνες, υπάρχει εξέδρα που προορίζεται για εκδηλώσεις. Ο χώρος αυτός έχει εκτόνωση στο εξωτερικό από τη βόρεια πλευρά του κτηρίου και παρέχει εποπτεία στην πλατεία.

Στο βορινό κομμάτι του ορόφου βρίσκονται οι χώροι που αναφέρονται περισσότερο στο ευρύ κοινό. Αυτοί οι χώροι είναι το πατάρι το εστιατόριο και το εκθετήριο με τα προϊόντα του συνεταιρισμού.

Η Κεντρική Σάλα

Το Εστιατόριο

Κλίμακα 1:500

Βιβλιογραφία

1. <https://www.slideshare.net/bantonios/ss-40173723>
2. <http://back-to-nature.gr/2016/10/vasikes-odhgies-gia-thn-apostaksh-tsipourou.html>
3. <https://www.decobook.gr/parousiaseis/spoudastika-themata/i-arxitektoniki-tou-esoterikoy-xorou-stin-paradosiaki-makedoniki-katoikia>
4. <https://heritagelab.gr/portfolio/agia-kiriaki-mafronoros-n-grevenon/#:~:text=Σε%20απόσταση%2015χλμ%20περίπου%20από,για%20πολλές%20δεκαετίες%20>
5. <https://www.seaop.gr/>
6. Γεώργιος Αλευράς, Η Δυτική Μακεδονία στους Νεότερους Χρόνους, Πρακτικά Α΄ Συνεδρίου Ιστορίας Δυτικής Μακεδονίας, Εταιρία Δυτικομακεδονικών Μελετών Επιστημονικές εκδ.Ι, Γρεβενά, 2014, σ.214
7. Μουτσόπουλος Ν., *Τα αρχοντικά της Μακεδονίας 15^{ος} 19^{ος} αιώνας*, εκδ.Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη, 2005
8. Μουτσόπουλος Ν., *Εκθεση Προπλασμάτων και σχεδίων παραδοσιακής Μακεδονικής αρχιτεκτονικής από τη συλλογή του μουσείου του εργαστηρίου αρχιτεκτονικής μορφολογίας του ΤΑΜ του ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη, 1988*
9. Μουτσόπουλος Ν., Γρεβενά Αρχαιότητες Κάστρα οικισμοί μοναστήρια και εκκλησίες του Νομού Γρεβενών, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη, 2006
10. Σαράντης Θ., *Τα Γρεβενά Συμβολή στην ιστορία τους*, Εκδ. Μακεδονικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη, 1987
11. Χριστόπουλος Κ., *Διεργασία Απόταξης. Παραδοσιακή Απόσταση Στέμφυλων*, Διπλωματική, ΤΕΙ Σερρών Τμήμα Μηχανολογίας, Σέρρες, 2010